

RODINA

Mezinárodní den
rodin 15. 5. 2015

MUDr. Veronika Zagatová

Mezinárodní den rodiny

- Poprvé vyhlášen v roce 1994 na valném shromáždění OSN
- Pro každý z dalších roků je v tento významný den určováno jedno z **nosných témat**, které se odborníci po celém světě snaží na rozličných diskusních fórech a panelech prodiskutovat a nalézt možnosti jejich řešení
- V České Republice se 15. května tradičně konají oslavy Dne rodiny, které nabízejí pestrou škálu rodinných odpolední s hrami, soutěžemi a tvůrčími dílnami.

Základní definice (dle I. Možného)

Rodina je skupina osob navzájem spjatých pokrevními svazky, manželstvím, v poslední době i dalším podobným právním vztahem, ale i adopcí, a její dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí.

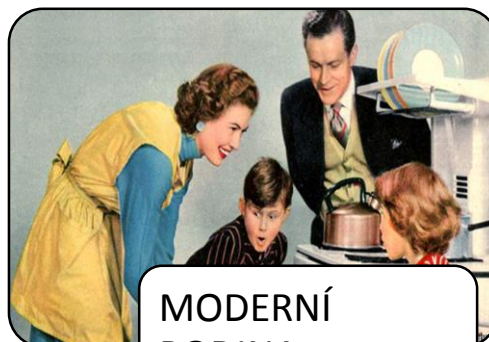

Proměny rodiny v čase

TRADIČNÍ RODINA

- cca do 19. století

MODERNÍ RODINA

- 20. století

POSTMODERNÍ RODINA

- přelom 20./21.
století

Tradiční rodina

Zdroj: [Vladimír Vondráček \(rodinný archiv\)](#)

Další pojetí rodiny

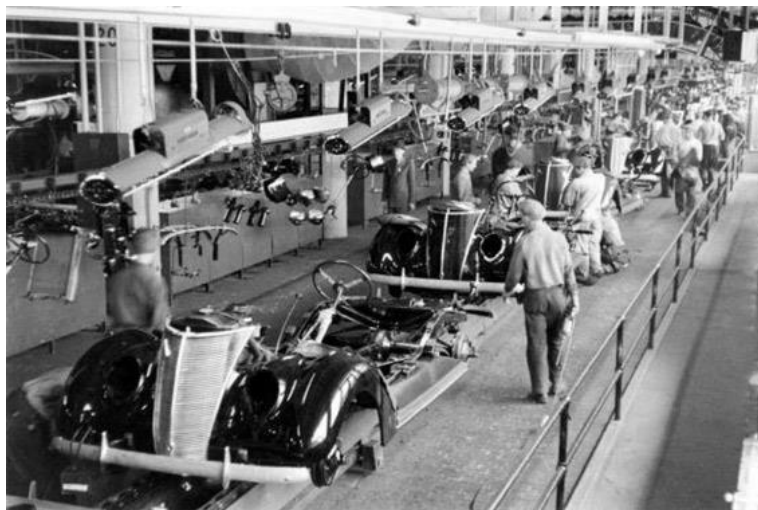
- Sociální zařízení, jehož základním účelem je vytvářet soukromý prostor pro reprodukci společnosti, stíněný proti vířícímu a nepřehlednému světu veřejnému.
- Chrání své členy, nemění svůj tvar, vnitřní uspořádání ani habitus a změny ve svém okolí vyrovnává.

Historický význam rodiny z hlediska společnosti

- Ve svých funkcích a základní struktuře se neliší od toho, jak vypadala na počátku naší civilizace. A stejnou strukturu i fungování lze s vysokou jistotou předpokládat i po dalším století dynamického vývoje moderní společnosti.
- Rodina se jevila jako stabilizující prvek sociálního systému: jakmile lidé přestávají plnit rodinné závazky, společnost ztrácí svou sílu.

Proměny tradiční rodiny

- Odluka bydliště od pracoviště
- Svobodný výběr životního partnera
- Proměna funkcí rodiny

Moderní rodina

50. léta: „Dekáda rodiny“

Rodina jakoby se pokusila obnovit své centrální postavení ve společnosti i svou tradiční vnitřní harmonii, pevnou hierarchii a funkční uspořádanost, která žila ve společnosti jako norma, i když v realitě snad ani nikdy neexistovala.

MODEL FPI-158-62

End defrosting forever with a Frigidaire Frost-Proof Refrigerator! It's homemaker rated!

Answering requests from many women, Frigidaire created the very first refrigerator to eliminate defrosting completely. It prevents frost from forming in the first place!

No more chopping ice. No defrost dial to turn. No sloppy pan to empty. In fact, there is only one genuine Frost-Proof Refrigerator, and that is the Frigidaire Refrigerator.

Frigidaire asks thousands of women about their experiences with their new Frigidaire Refrigerators. That's how Frigidaire Refrigerators are homemaker rated!

Other Frigidaire Refrigerator features: Extra storage space — no rounded shelves.

Roll-to-You Shelves glide out easily, even heavily loaded. Flip-Quick Ice Ejector pops out cubes at a touch of the finger!

Your dealer will gladly demonstrate the 18 different models of 1962 Frigidaire Refrigerators, splendid new additions to the Frigidaire Family of Dependable Appliances, products of General Motors.

Send 25¢ for colorful new 24-page booklet, "Frigidaire Kitchen Ideas." P. O. Box 124, Dept. 13, Dayton 1, Ohio.

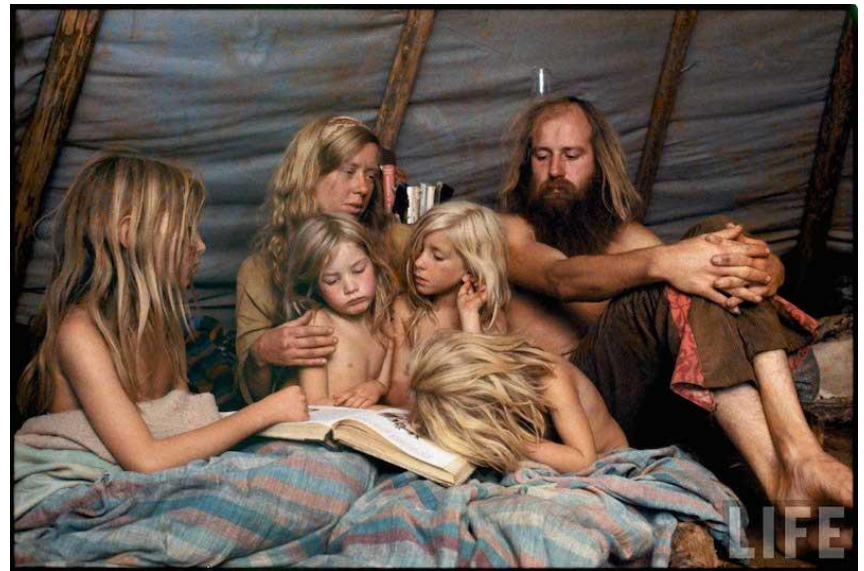

FRIGIDAIRE

Factory-trained servicemen everywhere

60. léta

- Silná poválečná generace
- Rozvoj radikálních hnutí a vlna sociálních nepokojů

Obrat v chápání rodiny

Radikální kritika rodiny prokázala, že instituce, která byla považována za snad nejstabilnější výtvar naší civilizace, se nejméně od konce první světové války podstatně změnila a nadále mění.

Důkazy a důsledky změny rodiny

- Ztráta monopolu sexuálního
- Ztráta monopolu reprodukčního, rozšíření HA
- Individualistické klima ve společnosti
- Nárůst rozvodovosti a opakovaných manželství
- Nárůst vlivu jiných institucí (škola, nemocnice, masmédia)
- Proměny mužské a ženské role

Proměna rodiny na pozadí rychlých změn ve společnosti

Odlišnost v chování generací v polovině 20. století akcelerovala tak dramaticky, že byl otřesen koncept rodiny jako morfostatické instituce, kdy rodiče byli závazným a víceméně jediným vzorem pro nastupující generaci, kde nashromážděná zkušenost měla dlouhou platnost a předávala se pomalou socializací z rodičů na děti.

*Zapomeň na to, pane!
Nikam nepůjdeš dokud
neuklidíš svůj pokoj a
nezjistíš, proč mi nefunguje
počítač.*

Postmoderní rodina

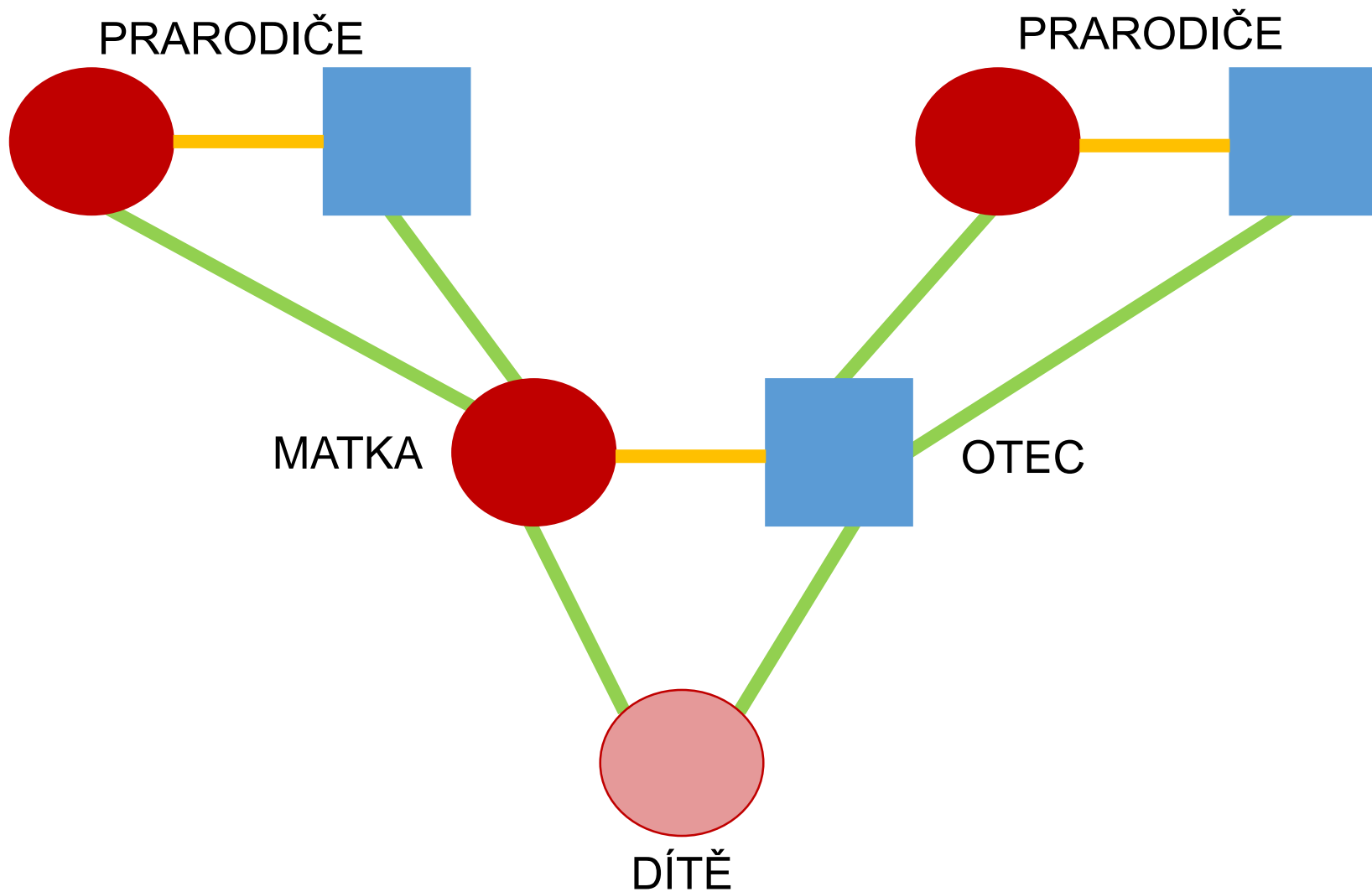
Co všechno je dnes „rodina“

Jednotná rodina dnes neexistuje. Domácnosti konstituované manželským párem s dětmi (což se tradičně chápe jako rodina) tvoří dnes v Evropě jen asi čtvrtinu ze všech domácností.

	TRADIČNÍ	MODERNÍ	POSTMODERNÍ
Struktura	Široká, vícegenerační	Nukleární, manželská	Variabilní, individualizovaná
Základní kapitál	Ekonomický	Ekonomický, sociální, kulturní	Sociální, KULTURNÍ
Legitimizace	Sex, děti	Děti	NELEGITIMIZUJE
Role	Komplementární, hierarchizované	Segregované, komplementární	Individualizované
Funkce	Univerzální	Pečovatelské, statusotvorné, citové	CITOVÉ
Autorita	Otec	Otec-matka, funkčně segregované	Individualizovaná, slabá

Vztahy v rodině

Vztahy vrozené

- Vznikají oplozením, těhotenstvím a porodem (zevnitř ven).
- Jsou samozřejmé (při-rozené).
- Jsme do nich vrženi, nelze je volit.
- Nelze je ztratit. Lze je naplnit nebo nenaplnit.
- Jsou trvalé, i když nebyly naplněné.
- Jsou bio-psycho-sociální.
- Hlubinně spojují celé generace rodů.
- Jsou vždy oboustranné.
- Jsou osudově stabilní.

Vztahy získané

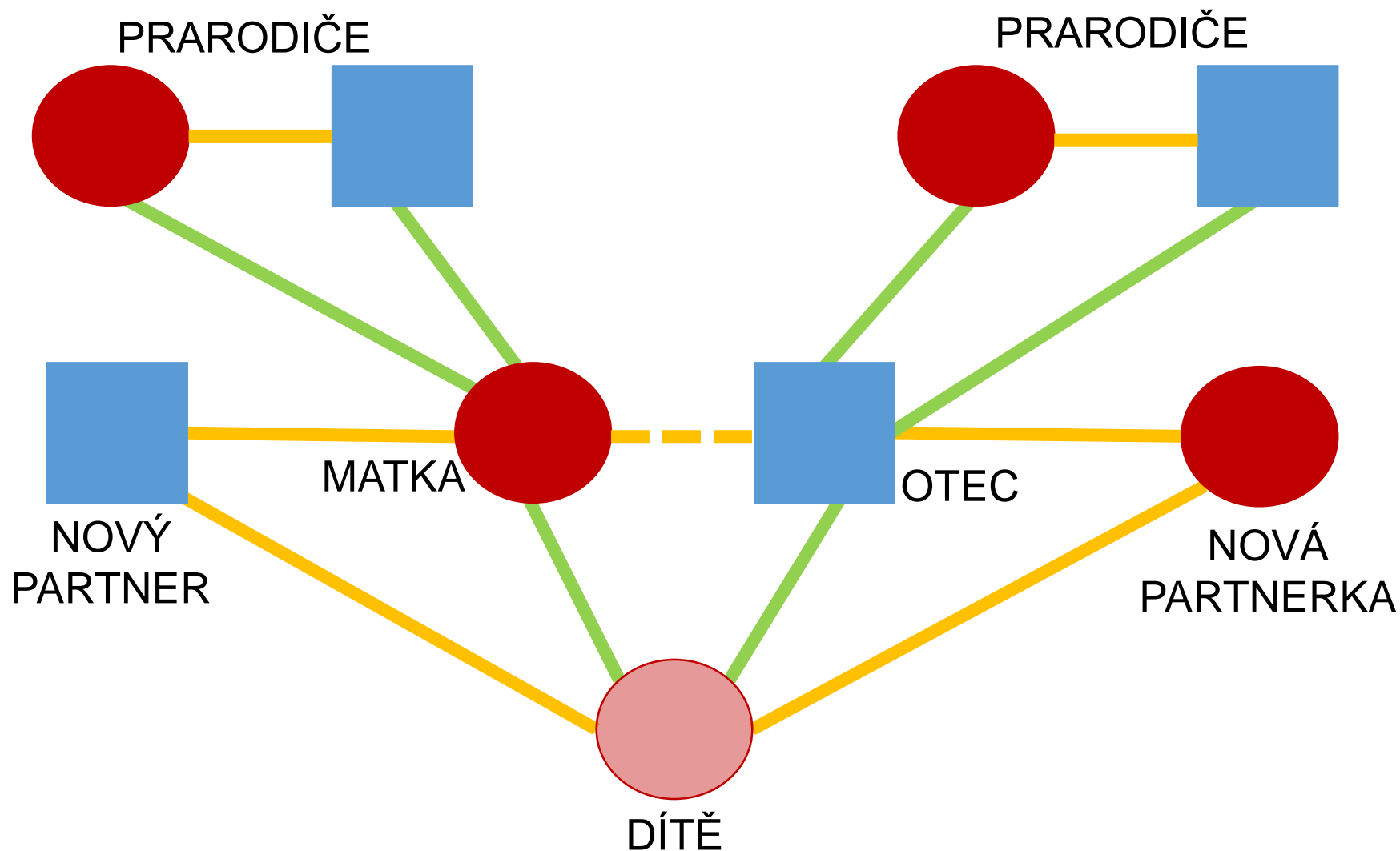
- Vznikají seznámením, přijetím (zvenčí k sobě).
- Nejsou samozřejmé.
- Je možné je (ne)zvolit a (ne)získat.
- Lze je kdykoliv ztratit. Lze je vypěstovat z ničeho.
- Zanikají, pokud se o ně nepečuje.
- Mohou být jen psycho-sociální.
- Hlubinně mohou spojit jen dva jedince.
- Mohou být jednostranné.
- Jsou osudově labilní.

Partnerství a rodičovství

- Partnerství je vztahem získaným.
- Početím dětí se stává současně vztahem vrozeným = rodičovstvím.
- Rozvod rodičů umožňuje legalizovat rozpad partnerství, zatímco biologické rodičovství zrušit nelze.

Vztahy v nové rodině

Zdravá a nemocná rodina

	ZDRAVÁ RODINA	NARUŠENÁ RODINA
Sebeúcta, sebehodnocení členů rodiny	vysoké	nízké
Komunikace	přímá, otevřená	nejasná, nepřímá, o některých věcech se nemluví
Pravidla v rodině	pružná, přiměřená, humánní, měnitelná	přísná, nediskutovatelná
Vazba rodiny na společnost	bázlivá, ponížená, obviňující	otevřená, důvěřující, s možností volby

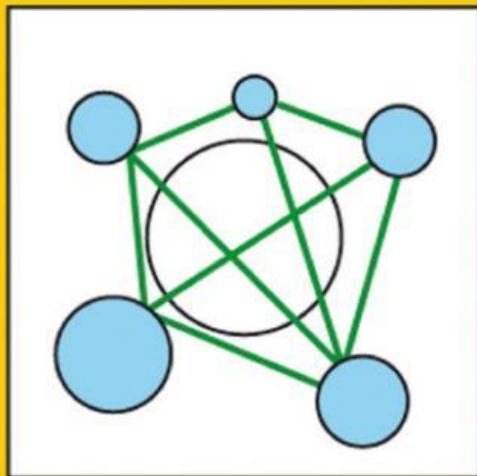
Zdroj: [Centrum etické výchovy Olomouckého kraje](#)

Jak zlepšovat vztahy v rodině

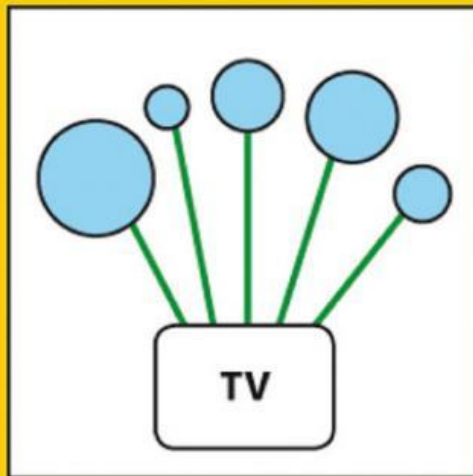
- Poznání vlastní rodiny a pravidel, která v ní platí. Pochopení rodičů, vyrovnání se s jejich nedostatky.
- Uvědomit si a formulovat pravidla hry, práva a povinnosti, která v rodině platí. Znat očekávání rodičů.
- Pomáhat pochopit, že rodina, i přes nedostatky, má pro každého člověka mimořádný význam a hodnotu.
- Učit se přispět ke zlepšení atmosféry v rodině.

Společné aktivity v rámci rodiny

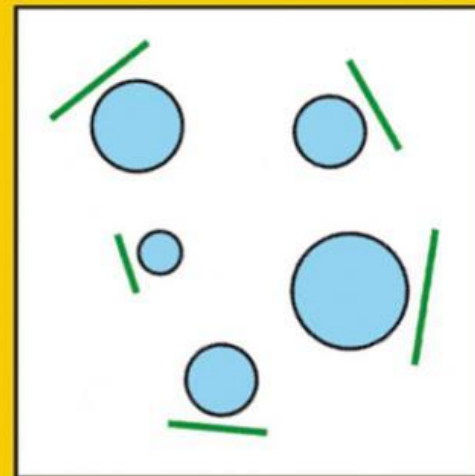
SCHÉMA: prof. Braun-Galkowska

**RODINA KDYSI –
U STOLU**

RODINA PO VZNIKU TV

RODINA DNES

Příklad: „Celé Česko čte dětem“

www.celeceskoctedetem.cz

Hrdinou kampaně je dítě, nikoliv kniha. Tady se neříká: „Jdi a čti si!“, ale: „Pojď, budu Ti číst.“

Nejbližší akce v Jižních Čechách

www.cipiskoviste.cz

 CIPÍSKOVIŠTĚ

Hlavní použité zdroje

Možný, I. *Rodina a společnost*. Praha: SLON, 2008.

Chvála, V., Trapková, L. *Rodinná terapie psychosomatických poruch*. Praha: Portál, 2004.

Chvála, V., Trapková, L. *Rodinná terapie a teorie jing-jangu*. Praha: Portál, 2008.